

Республика Татарстан
Менделеевский муниципальный
район
Исполнительный комитет
Брюшлинского сельского
поселения

Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль
районы
Бөрешле авыл җирлеге
башкарма комитеты

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

2023 елның 24 августы

№ 11

Бөрешле авыл җирлеге
муниципаль берәмлеге территориясендә
экологик агарту һәм экологик культура
формалаштыру турында
нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»
2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Әйләнә-тирә мохитне
саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, « Бөрешле
авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә **КАРАР БИРЭ:**

1. Бөрешле авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә экологик агарту һәм
экологик культура формалаштыру турындагы Нигезләмәне расларга. (1 нче кушымта).
2. Өлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында
<http://pravo.tatarstan.ru> һәм Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында
www.mendeleevsk.tatarstan.ru " Бөрешле авыл җирлеге" бүлегендә урнаштырырга.

Бөрешле авыл җирлеге башлыгы

Л.А.Смирнова

«Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә экологик агарту һәм экологик культура формалаштыру турындагы нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрена 131-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1 өлешенә 11 пункты (яисә 15 статьяның 1 өлешенә 9 пункты), 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» Федераль законның 74 статьясы нигезендә эшләнгән һәм экологик агартуны гәмәлгә ашыруның хокукый һәм оештыру нигезләрен, « Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә экологик культураны булдыру өчен шартлар тудыруны билгели.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр

2.1. Әлеге Нигезләмә максатлары өчен түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

1) экологик мәгълүмат - әйләнә-тирә мохитнең, аның компонентларының торышы турында, әйләнә-тирә мохитне һәм табигать ресурсларын пычрату чыганаclarы яисә әйләнә-тирә мохиткә башка зарарлы йогынты ясау турында, шулай ук әйләнә-тирә мохитне саклау, яклау һәм торгызу чаралары хақында белешмәләр;

2) экологик культура - социаль мөнәсәбәтләр системасын, мораль кыйммәтләр, кеше һәм җәмгыятьнең әйләнә-тирә мохит белән үзара хезмәттәшлеге нормаларын һәм ысулларын үз эченә алган дәнъякүләм һәм милли мәдәниятнең аерылгысыз өлеше;

3) экологик агарту - экологик иминлек турында экологик белемнәр, әйләнә-тирә мохитнең торышы турында мәгълүмат тарату һәм экологик культураны булдыру, табигатькә сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү һәм табигатьтән нәтижәле файдалану максатларында табигать ресурсларынан файдалану турында.

4) экологик туризм - табигать мохитенә зарар китерми торган ял оештыру һәм табигый фәнни яисә гәмәли белем һәм тәҗрибә алу максаты булган табигать тарафыннан юнәлешле туристлык эшчәнлеге.

3. «Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә экологик агартуның һәм экологик культураны булдыруның төп принциплары

3.1. « Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә экологик агарту һәм экологик культура формалаштыруның төп максатлары:

1) Бөрешле авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә табигатькә сакчыл мөнәсәбәт формалаштыру һәм экологик культураны арттыру;

2) уңай әйләнә-тирә мохитне, биологик төрлелекне һәм табигать ресурсларын саклап калу.

3.2. « Бөрешле авыл жирлеге» муниципаль муниципаль берәмлеге территориясендә экологик агартуның һәм экологик культура булдыруның төп бурычлары түбәндәгеләр:

1) әйләнә-тирә мохитне саклау һәм экологик иминлек өлкәсендә халыкны мәгълүмати тәэмин итү;

2) экология-агарту үзәкләре буларак махсус сакланучы табигать территорияләренең ролен күтәрү;

3) « Бөрешле авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә экологик әһәмиятле эшчәнлекне гамәлгә ашыруда катнашуга гражданны, ижтимагый һәм коммерциягә карамаган башка оешмаларны жәлеп итү;

4) « Бөрешле авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә балаларны, яшьләргә һәм башка социаль төркемнәргә әйләнә-тирә мохитне саклау, табигатьтән нәтижәле файдалану өлкәсендә экологик юнәлешле эшчәнлеккә жәлеп итү;

5) « Бөрешле авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә экологик туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

6) калдыклар белән эш итүгә, шул исәптән каты коммуналь калдыкларны аерым-аерым жыюга жаваплы мөнәсәбәт формалаштыру.

4. "Бөрешле авыл жирлеге" муниципаль берәмлегендә экологик агартуның һәм экологик культура формалаштыруның төп принциплары

4.1. « Бөрешле авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә экологик агартуның һәм экологик культура булдыруның төп принциплары түбәндәгеләр:

1) экологик агартуның системалылыгы һәм өзлексез булуы;

2) экологик агартуның гомумилеге;

3) экологик мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы;

4) экологик агартуның « Бөрешле авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен тотрыклы үстерүгә юнәлдерелгән булуы, Бөрешле авыл жирлеге өчен актуаль булган чишелеш, экологик проблемалар, табигатьне саклау - әйләнә-тирә мохитнең сыйфатын яхшырту;

5) жирле үзидарә органнары тарафыннан экологик агарту һәм экологик культура булдыру өлкәсендәге чараларны эшләгәндә һәм гамәлгә ашырганда хәбәрдарлык.

5. Экологик агарту һәм экологик культураны формалаштыру өлкәсендә гражданның, ижтимагый берләшмәләргә һәм башка оешмаларның хокуклары

5.1. Экологик агарту һәм экологик культура булдыру өлкәсендә гражданны, ижтимагый берләшмәләр һәм башка оешмалар түбәндәгеләргә хокуклы:

1) экологик агарту, экологик культура булдыру өлкәсендә жирле үзидарә органнары эшчәнлеген гамәлгә ашыру һәм камилләштерү буенча тәкъдимнәр кертәргә;

2) муниципаль программалар проектларын һәм экологик агарту буенча планнарны эшләүдә һәм аларны гамәлгә ашыруда ижтимагый (гавами) тыңлауларда катнашу юлы белән катнашырга;

3) экологик агарту эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәкле дәрәжәдә экологик мәгълүмат соратып алырга һәм билгеләнгән төрләргә алырга;

4) интерактив беләм бирү технологияләрен, күргәзмәләргә һәм экологик программаларны һәм уку-агарту материалларын тәкъдир итүгә гамәлгә ашырырга;

5) халыкның хокукий һәм экологик культурасын булдыру һәм арттыру максатыннан шимбә өмәләре оештырырга, территорияләрне төзекләндерү һәм яшелләндерү эшендә, смотрларда, конкурсларда, конференцияләрдә, семинарларда, мәгълүмати һәм башка кампанияләрдә актив катнашырга;

б) законнар нигезендә башка хокукларны гамәлгә ашырырга.

6. Халыкны экологик агарту

6.1. « Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә халыкны экологик агарту һәм экологик культура дәрәжәсен күтәрүнең нигезе буларак, кешенең әйләнә-тирә мохиткә карата әхлакий мөнәсәбәтен формалаштыру максатларында гамәлгә ашырыла.

6.2. Экологик агарту һәм экологик культура булдыру җирле үзидарә органнары тарафыннан түбәндәге рәвешләрдә гамәлгә ашырыла:

1) әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар, җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү, экологик иминлек турында мәгълүмат;

2) махсуслаштырылган радио- һәм телепрограммалар (социаль рекламаны да кертеп), экологик характердагы басмалар чыгару юлы белән, шулай ук « Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең җирле үзидарә органнары мәгълүматын «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтларда урнаштыру юлы белән экологик белемнәрне пропагандалау, әйләнә-тирә мохитнең, табигать ресурсларының торышы һәм экологик иминлек турында мәгълүмат тарату;

3) экологик-агарту эшчәнлегенә (фәнни-гамәли конференцияләр, форумнар, конкурслар, фестивальләр, күргәзмәләр, экология акцияләре һәм башкалар);

4) экологик туристлык;

5) экологик үзәкләр, табигать музейлары, экология сукмаклары, экология лагерьлары булдыру, шул исәптән, махсус саклау режимын исәпкә алып, региональ әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрендә;

б) гамәлдәге законнарға каршы килми торган башка рәвешләр.

7. «Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә музейлар, китапханәләр һәм массакуләм мәгълүмат чараларының экологик агартуда һәм экологик культура формалаштыруда катнашуы

7.1. Экологик агарту өлкәсендә музейларның төп эш һәм эшчәнлек төрләре һәм « Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә экологик культура булдыру, экологик юнәлешле экспозицияләр, стационар һәм күчмә күргәзмәләр оештыру, конференцияләр, конкурслар, семинарлар, «түгәрәк өстәлләр» һәм башка чаралар оештыру һәм уздыру.

7.2. Китапханәләр үз уставлары нигезендә « Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә китапханә фондын экологик һәм хокукий характердагы документлар һәм басмалар белән комплектлау, конференцияләр, конкурслар, семинарлар уздыру, «түгәрәк өстәлләр» һәм әйләнә-тирә мохитне саклау һәм экологик иминлек проблемаларына багышланган башка чаралар уздыру юлы белән экологик агартуда һәм экологик культура формалаштыруда катнаша

7.3. Редакция уставы һәм (яисә) гамәлгә куючы һәм редакция (баш мөхәррир) арасындагы шартнамә нигезендә телерадиотапшырулар оешмалары һәм муниципаль вакытлы матбугат басмалары редакцияләре экологик, экологик-хокукий мәгълүмат тарату, экология, әйләнә-тирә мохитне саклау, экологик иминлек проблемаларына багышланган программалар һәм материаллар чыгару юлы белән « Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә экологик культураны формалаштыруда катнаша.

7.4. « Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең җирле үзидарә органнары экологик культура формалаштыруга ярдәм итә торган махсуслаштырылган

телерадиотапшырулар оешмаларын, вакытлы матбугат басмаларын үстерү буенча кирәкле икътисадый һәм оештыру шартларын тээмин итәләр.

**8. «Бөрешле авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә
экологик агарту һәм экологик культура булдыру өлкәсендәге эшчәнлекне
финанс белән тээмин итү**

8.1. « Бөрешле авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә экологик агарту һәм экологик культура булдыру өлкәсендәге эшчәнлекне финанс белән тээмин итү Бөрешле авыл жирлегенең жирле бюджеты, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган башка чыганаclar исәбеннән гамәлгә ашырылырга мөмкин.